

KÖNYVVIZSGÁLÓI KÖZFELÜGYELETI HATÓSÁG

Beszámoló
a könyvvizsgálói közfelügyeleti
feladatokat ellátó hatóság
2022. évi tevékenységéről

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
2023.

**PÉNZÜGYMINISZTERIUM
SZÁMVITELI ÉS KÖZFELÜGYELETI FŐOSZTÁLY**

**Cím: 1051 Budapest, József nádor tér 2-4.
Postacím: 1369 Budapest, Postafiók 481.
Telefon: 06-1-896-7860
E-mail: kozfelugyelet@pm.gov.hu
Web: www.kormany.hu**

Tartalomjegyzék

1. Könyvvizsgálói közfelügyelet Magyarországon.....	4
1.1. Bevezetés.....	4
1.2. A könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó hatóság.....	4
1.3. A közfelügyeleti rendszer célja és finanszírozása.....	4
2. A közérdeklődésre számot tartó könyvvizsgálói piac bemutatása	5
3. A közfelügyeleti hatóság által végrehajtott feladatok bemutatása.....	7
3.1. A közfelügyeleti hatóság feladatai.....	7
3.2. Jogalkotási feladatok bemutatása	8
3.3. Minőségellenőrzés.....	9
3.3.1. A közfelügyeleti hatóság által lefolytatható ellenőrzések bemutatása	10
3.3.2. A kockázat alapú kiválasztás módszertana a minőségellenőrzési eljárásban	13
3.4. A minőségellenőrzési eljárás folyamata, annak részelemei	16
3.4.1. A helyszíni ellenőrzés lefolytatásának általános szabályai.....	17
3.4.2. Zárójelentés	17
3.4.3. A minőségellenőrzés eredménye	18
3.5. Az egyedi megbízások minőségellenőrzése	19
3.5.1. Az egyedi minőségellenőrzések eredménye.....	19
3.5.2. A kamarai tag könyvvizsgálók minőségellenőrzési eredményeinek közzététele.....	20
3.5.3. Az egyedi megbízások minőségellenőrzése során feltárt súlyos hiányosságok.....	21
3.6. Cégszintű minőségellenőrzések.....	27
3.6.1. A cégszintű minőségellenőrzések alakulása	27
3.6.2. A cégszintű minőségellenőrzések eredményeinek közzététele	28
3.6.3. A cégszintű minőségellenőrzések során tapasztalt hiányosságok	29
4. A közfelügyeleti rendszer részelemeinek vizsgálata és értékelése.....	31
4.1. A Kamara által lefolytatott minőségellenőrzések kapcsán tett megállapítások	31
4.2. A Kamara fegyelmi eljárásai kapcsán tett megállapítások.....	32

5. Könyvvizsgálói minősítések, igazolások, engedélyek	33
5.1 Minősítés megszerzésére irányuló eljárások	33
5.2. Minősítés visszavonására irányuló eljárások	33
5.3. Jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységhez szükséges igazolás és engedély megszerzésére és visszavonására irányuló eljárások	34
5.4. Bank jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzéséhez szükséges igazolás megszerzésére irányuló eljárások	35
6. A Kkt. és az EU rendelet által előírt tájékoztatási kötelezettségek teljesítésének vizsgálata.....	36
6.1 Adatszolgáltatási kötelezettség vizsgálata	36
6.2 Átláthatósági jelentések vizsgálata	36
6.3 Auditbizottsági jelentések vizsgálata	37
6.4 A díjbevételekkel kapcsolatos tájékoztatás vizsgálata	38
7. Kapcsolattartás a könyvvizsgálókkal.....	39
8. Nemzetközi kapcsolatok bemutatása	40
1. számú melléklet	43
2. számú melléklet	45

1. Könyvvizsgálói közfelügyelet Magyarországon

1.1. Bevezetés

A könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó hatóság (a továbbiakban: közfelügyeleti hatóság vagy hatóság) a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Kkt.) előírásai szerint közzéteszi a 2022. évi tevékenységéről szóló beszámolóját.

1.2. A könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó hatóság

Magyarországon a könyvvizsgálók közfelügyeletét a közfelügyeleti hatóság látja el. Közfelügyeleti hatósággént a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi II. törvény, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 149. §-a c) pontja alapján a pénzügyminiszter került kijelölésre.

A Pénzügyminisztérium szervezetén belül a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat a Pénzügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2023. (I. 13.) PM utasítás 1. melléklet 2. függelék 3.3.1.4. pontja alapján a Számviteli és Közfelügyeleti Főosztály látja el.

1.3. A közfelügyeleti rendszer célja és finanszírozása

A Kkt. előírásai szerint a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer célja, hogy a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlása átlátható, ellenőrizhető és számon kérhető keretek között történjen, és ezen keresztül a közérdek megfelelően érvényesüljön.

A könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer finanszírozása egyrészt az éves állami központi költségvetésből, másrészt – a Kkt. 185. § (4) bekezdése szerinti – a Kamara által fizetett közfelügyeleti díjból történik. Ezzel biztosítható a 2006/43/EK irányelv alapján a Kkt.-ba átültetett cél teljesülése, mely szerint a közfelügyeleti rendszert oly módon kell finanszírozni, hogy az hatékonyan működjön, valamint, hogy a kamarai tag könyvvizsgálóknak, a könyvvizsgáló cégeknek a rendszer finanszírozásában való részvétele ne eredményezze a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer objektívitasának, pártatlanságának és függetlenségének csorbulását.

2. A közérdeklődésre számot tartó könyvvizsgálói piac bemutatása

Az alábbi táblázat tartalmazza a 2022. december 31. napján hatályos állapotot:

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók megnevezése	2021.12.31.	2022.12.31.
Hitelintézetek	21	19
Befektetési vállalkozások	12	12
Biztosító társaságok	19	19
Tőzsdén jegyzett gazdálkodók	53*	48**
Összesen	105	98

* a tőzsdén jegyzett bank (10 db), biztosító (1 db) és alapkezelő (3 db) ezen a soron került bemutatásra

** a tőzsdén jegyzett bank (9 db), biztosító (1 db) és alapkezelő (1 db) ezen a soron került bemutatásra

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók száma csökkent 2021-hez képest. A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók körét az alábbi jogszabályok definiálják:

- a Kkt. 2. § 19. pontja szerint közérdeklődésre számot tartónak minősül az a gazdálkodó, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán kereskedésre befogadták, illetve, amit külön jogszabály közérdeklődésre számot tartónak minősít,
- a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 6. § (1) bekezdés 62. pontja alapján közérdeklődésre számot tartó hitelintézet a törvény hatálya alá tartozó összes hitelintézet, kivéve a Magyar Nemzeti Bank, az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a Magyar Export-Import Bank Zrt.,
- a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 62. § (1) és (4) bekezdése alapján közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak minősül a szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója (a befektetési jegy kibocsátójának a befektetési alap alapkezelője minősül),

- a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdés 65. pontja alapján közérdeklődésre számot tartónak minősül a biztosító és a viszontbiztosító, kivéve a kisbiztosító és a kölcsönös biztosító egyesület,

- a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 4. § (2) bekezdésének 100. pontja alapján közérdeklődésre számot tartó befektetési vállalkozás a törvény hatálya alá tartozó befektetési vállalkozás, ide nem értve a Magyar Nemzeti Bankot, a Magyar Államkincstárt és az Államadósság Kezelő Központ Zrt.-t.

3. A közfelügyeleti hatóság által végrehajtott feladatok bemutatása

3.1. A közfelügyeleti hatóság feladatai

A közfelügyeleti hatóság feladatait a Kkt., a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokkal összefüggő tevékenységek szabályozásáról szóló 28/2013. (VI. 29.) NGM rendelet (a továbbiakban: NGM rendelet), a Pénzügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2023. (I. 13.) PM utasítás, valamint a hatóság belső Ügyrendje tartalmazza és szabályozza.

A közfelügyeleti hatóság tevékenysége sokrétű és szerteágazó, hatósági, felügyeleti és jogszabály előkészítő kötelezettségén kívül koordináló szerepet tölt be a különböző állami intézmények és a szakmai szervezetek között, továbbá ellátja a nemzetközi kötelezettségeiből adódó egyéb feladatait is.

A közfelügyeleti hatóság:

1. lefolytatja a minőségellenőrzést azoknál a kamarai tag könyvvizsgálóknál, könyvvizsgáló cégeknél, amelyek közérdeklődésre számot tartó gazdálkodókra vonatkozóan végeznek jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet (Kkt. 149. § (2) bekezdés),
2. a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói szolgáltatást igénybe vevők érdekét veszélyeztető helyzet észlelése esetén megteszi a jogszabályban előírt intézkedéseket (Kkt. 195. § (1) bekezdés),
3. vizsgálja és értékeli a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer alábbi részelemeit (Kkt. 189. § (1) bekezdés)
 - a) a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzésének engedélyezését, a kamarai nyilvántartások vezetését,
 - b) a magyar nemzeti könyvvizsgálati standardok, a Kamara etikai szabályzata, valamint a belső minőségellenőrzésre vonatkozó nemzeti standardok kialakítását, elfogadását,
 - c) a szakmai továbbképzési rendszer és a minőségbiztosítási rendszer működését és
 - d) a fegyelmi eljárásokat.
4. vizsgálja a könyvvizsgálói tevékenységre irányuló megbízás időtartama alatti visszahívásról vagy lemondásról szóló kamarai tag könyvvizsgálótól,

könyvvizsgáló cégtől, illetve a vállalkozóktól érkező bejelentéseket (Kkt. 46. § (1) bekezdés, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 155/A. § (2) bekezdés),

5. lefolytatja a minősítésekkel kapcsolatos hatósági eljárásokat (Kkt. 49-52. §),

6. ellenőrzi az átláthatósági jelentések közzétételét (a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatára vonatkozó egyedi követelményekről és a 2005/909/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló az 537/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet /a továbbiakban: EU rendelet/ 13. cikke),

7. lefolytatja a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzésének engedélyezési eljárását (Kkt. 69. § (1) bekezdés),

8. jóváhagyja a Kamara által megalkotott könyvvizsgálati, valamint az átvilágítási megbízásokra, a bizonyosságot nyújtó megbízásokra, a kapcsolódó szolgáltatásokra és a belső minőségellenőrzésre, a könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek belső szervezetére és a könyvvizsgáló munka megszervezésére vonatkozó nemzeti standardokat (Kkt. 4. § (5) bekezdés b) pont),

9. elbírálja a kamarai minőségellenőrzési eljárás során hozott elsőfokú döntés ellen a közfelügyeleti hatósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelmeket (Kkt. 172/A. §).

3.2. Jogalkotási feladatok bemutatása

A 2022. év jogalkotási feladatait főként a gyakorlati végrehajtást segítő pontosító, vagy kiegészítő rendelkezések bevezetése jellemezte.

Könyvvizsgálói engedélyekkel kapcsolatos eljárási szabályok pontosítása

Az eljárások egyszerűsítése érdekében pontosításra kerültek a könyvvizsgáló cégek engedélyezésével kapcsolatos részletszabályok.

Az egyes hatósági eljárásoknál a kérelem elutasítása, majd annak újbóli benyújtása, és ezáltal a kérelmezőt terhelő indokolatlan adminisztrációs terhek, valamint a plusz eljárási költségek elkerülése érdekében bevezetésre került az eljárás felfüggesztésének az intézménye.

A minőségellenőrzéssel összefüggésben hozott határozatról készített kivonat szabályozása

A Kkt. kiegészült egy olyan rendelkezéssel, mely alapján könyvvizsgálattal érintett gazdálkodó kérelmezheti, hogy a minőségellenőrzési eljárásban hozott határozatról a könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság kivonatot készítsen.

A minőségellenőrzéssel összefüggésben hozott határozatról annak érdekében van szükség kivonat készítésére, hogy a gazdálkodó meg tudjon felelni a számviteli törvény szerinti beszámoló elektronikus úton történő letétbe helyezéséről és közzétételéről szóló 11/2009. (IV. 28.) IRM-MeHVM-PM együttes rendelet 3. § (8) bekezdésében foglaltaknak.

Igazgatási szolgáltatási díj mértékének változása

A megnövekedett költségekre és az időközben bekövetkezett inflációs hatásokra tekintettel a Magyar Könyvvizsgálói Kamara részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díj arányos emelésére került sor.

A szankcionálás szempontrendszerének pontosítása

Pontosításra került a minőségellenőrzésekhez kapcsolódó szankcionálási szempontrendszer, annak érdekében, hogy Kkt.-ban tételesen felsoroltakon túlmenően, egyéb szempontokat is figyelembe lehessen venni a kiszabható szankciók megállapításakor.

3.3. Minőségellenőrzés

A Kkt. 149. § (2) bekezdése alapján a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek tevékenységét a közfelügyeleti hatóság minőségbiztosítási rendszer keretében folyamatosan ellenőrzi. A minőségellenőrzési eljárás lefolytatására a Kkt.-ben, illetve az NGM rendeletben foglaltak, továbbá a fenti jogszabályokban részletesen nem szabályozott kérdésekben az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) előírásai az irányadók.

3.3.1. A közfelügyeleti hatóság által lefolytatható ellenőrzések bemutatása

1. Minőségellenőrzési eljárás:

A Kkt. 173/B. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a közfelügyeleti hatóságnak legalább 3 évente minőségellenőrzést kell lefolytatni a kamarai tag könyvvizsgálónál, a könyvvizsgáló cégnél, ha az közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóra vonatkozóan végez jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet.

Az NGM rendelet 2. §-a alapján a közfelügyeleti hatóság három évnél gyakoribb minőségellenőrzést is elrendelhet, ha a kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég utolsó minőségellenőrzése „nem felelt meg” vagy „megfelelt, megjegyzéssel” eredménnyel zárult, vagy ha azt a könyvvizsgálói szolgáltatást igénybe vevők vagy a tőkepiacról szóló törvény szerinti befektetők érdekét veszélyeztető helyzet indokolja.

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóknál könyvvizsgálói tevékenységet végző könyvvizsgálók száma az alábbiak szerint alakult:

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóknál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgálók	2020.	2021.	2022.
	(fő)*	(fő)*	(fő)*
Nagyobb méretű könyvvizsgálói <u>hálózatoknál</u> dolgozó könyvvizsgálók száma	23	33	24
(legalább 6 fő hitelesítő könyvvizsgáló)			
Kis és közepes méretű, <u>hálózatoknál</u> dolgozó könyvvizsgálók száma	4	1	6
(2 - 5 fő hitelesítő könyvvizsgáló)			
Kis és közepes méretű, <u>magántulajdonú</u> könyvvizsgáló cégeknél dolgozó könyvvizsgálók száma	10	11	8
(2 - 5 fő hitelesítő könyvvizsgáló)			
Egyedül dolgozó könyvvizsgálók száma	3	1	0
Összesen:	40	46	38

*A táblázatban szereplő adatok az adott év december 31. napjára vonatkozó állapotot tükrözik.

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóknál könyvvizsgálati tevékenységet végző könyvvizsgáló cégek száma az alábbiak szerint alakult:

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóknál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgáló cégek	2020.	2021.	2022.
	(cég)*	(cég)*	(cég)*
Nagyobb méretű könyvvizsgálói <u>hálózatokhoz tartozó</u> könyvvizsgáló cégek száma (legalább 6 fő hitelesítő könyvvizsgáló)	6	6	4
Kis és közepes méretű, <u>hálózatokhoz tartozó</u> könyvvizsgáló cégek száma (2 - 5 fő hitelesítő könyvvizsgáló)	3	2	3
Kis és közepes méretű, <u>magántulajdonú</u> könyvvizsgáló cégek száma (2 - 5 fő hitelesítő könyvvizsgáló)	10	8	6
Összesen:	19	16	13

*A táblázatban szereplő adatok az adott év december 31. napjára vonatkozó állapotot tükrözik.

2. Rendkívüli minőségellenőrzési eljárás:

A Kkt. 173/B. § (4) bekezdése alapján a közfelügyeleti hatóságnak rendkívüli minőségellenőrzést kell lefolytatni, ha azt:

- a) a Kamara fegyelmi megbízottja, fegyelmi bizottsága, szakértői bizottsága kezdeményezi,
- b) a kamarai tag könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég saját magával szemben kezdeményezi,
- c) a közfelügyeleti hatóság kezdeményezi.

A rendkívüli minőségellenőrzési eljárás lefolytatására a minőségellenőrzési eljárásokra vonatkozó jogszabályi előírások az irányadók.

A közfelügyeleti hatóságnak 2022. évben is kiemelt feladata volt a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, illetve könyvvizsgáló cégek – éves minőségellenőrzési terven alapuló – minőségellenőrzési eljárásainak lefolytatása.

3. Az alábbi táblázatok összefoglalva mutatják be a közfelügyeleti hatóság által 2022. évben végrehajtott minőségellenőrzések számát, illetve azok alakulását:

Minőségellenőrzési eljárás és célvizsgálat megnevezése	Kamarai tag könyvvizsgáló (fő)
Terv szerinti minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgálók száma:	21
Bíróság ítélete alapján ismételt minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgálók száma:	0
Rendkívüli minőségellenőrzési eljárásra kijelölt könyvvizsgálók száma:	1
Tervből törölt könyvvizsgálók száma: (szüneteltetés, törlés, egyéb ok miatt)	1
A Kkt. 195. § (1) bekezdésében foglalt célvizsgálat	0
Minőségellenőrzésre és célvizsgálatra kijelölt könyvvizsgálók száma összesen:	21
Ebből a közfelügyeleti hatóság által:*	
- lefolytatott és határozattal lezárt terv szerinti minőségellenőrzések száma:	20
- lefolytatott és határozattal lezárt ismételt minőségellenőrzések száma:	0
- lefolytatott és határozattal lezárt célvizsgálat száma:	0
- lefolytatott és határozattal lezárt rendkívüli minőségellenőrzések száma:	1
Kamarai tag könyvvizsgálók minőségellenőrzésének és célvizsgálatának száma összesen:	21

* A közfelügyeleti hatóság 2022. évi tevékenységéről szóló éves beszámoló közzétételkor hatályos állapot szerint.

Minőségellenőrzési eljárás megnevezése	Könyvvizsgáló cég (cégek száma)
Terv szerinti minőségellenőrzésre kijelöltek száma:	5
Bíróság ítélete alapján ismételt minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgáló cégek száma:	0
Rendkívüli minőségellenőrzési eljárásra kijelölt könyvvizsgáló cégek száma:	0
Tervből törölt könyvvizsgáló cégek száma: (szüneteltetés, törlés, egyéb ok miatt)	0
Minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgáló cégek száma összesen:	5
Ebből a közfelügyeleti hatóság által:*	
- lefolytatott és határozattal lezárt terv szerinti minőségellenőrzések száma:	5
- lefolytatott és határozattal lezárt ismételt minőségellenőrzések száma:	0
- lefolytatott és határozathozatal előtt álló terv szerinti minőségellenőrzések száma:	0
- lefolytatott és határozathozatal előtt álló ismételt minőségellenőrzés száma:	0
Könyvvizsgáló cégek minőségellenőrzésének száma összesen:	5

* A közfelügyeleti hatóság 2022. évi tevékenységéről szóló éves beszámoló közzétételekor hatályos állapot szerint.

3.3.2. A kockázat alapú kiválasztás módszertana a minőségellenőrzési eljárásban

A kamarai tag könyvvizsgálóknál, illetve könyvvizsgáló cégeknél lefolytatandó minőségellenőrzési eljárások tervezése háromszintű, kockázat alapú kiválasztási folyamat alapján történik:

- 1. szint:** kamarai tag könyvvizsgáló/könyvvizsgáló cég kijelölése
- 2. szint:** könyvvizsgálati megbízás(ok) kijelölése
- 3. szint:** a minőségellenőrzés fókusz területeinek kijelölése a kiválasztott könyvvizsgálati megbízáson belül

1. szint: kamarai tag könyvvizsgáló/könyvvizsgáló cég kijelölése

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég a Kkt. 67/A. § (4) bekezdése alapján köteles december 31-ig tájékoztatni a közfelügyeleti hatóságot a december 31-én hatályban lévő, közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóval kötött jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységre vonatkozó megbízásairól.

A beküldött adatszolgáltatás alapján a közfelügyeleti hatóság az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

- a Kkt. 173/B. § (1) bekezdése szerinti minimális előírás (3 év) betartása,
- az előző évi minőségellenőrzési eljárás során elért eredmény (NGM rendelet 2. §-a),
- a közfelügyeleti hatósághoz beérkező bejelentések,
- egyéb forrásból származó információk (pl. média),
- első közérdeklődésre számot tartó könyvvizsgálati megbízás,
- újonnan alapított könyvvizsgáló cég.

A fent bemutatott szempontok mérlegelését követően a közfelügyeleti hatóság a minőségellenőrzési tervében rögzíti azon kamarai tag könyvvizsgálókat, illetve könyvvizsgáló cégeket, amelyeknél az adott évben minőségellenőrzési eljárást kíván lefolytatni.

Az elkészült minőségellenőrzési tervet a közfelügyeleti hatóság a Kkt. 173/B. § (3a) bekezdése alapján minden év március 31-ig nyilvánosságra hozza a kormányzati portálon.

(<http://ngmszakmaiteruletek.kormany.hu/konyvvizsgaloi-kozfelugyeleti-hatosag>)

2. szint: könyvvizsgálati megbízás(ok) kijelölése

A közfelügyeleti hatóság a kamarai tag könyvvizsgáló könyvvizsgálati megbízásainak előzetes elemzését követően, az alábbi szempontok mérlegelésével dönt az ellenőrizendő könyvvizsgálati megbízásokról:

- könyvvizsgálati megbízás mérete, tőzsdei cég esetén a piaci kapitalizáció,
- könyvvizsgálati megbízáson töltött munkaórák száma,
- könyvvizsgálati díj és a könyvvizsgáló által eltöltött munkaórák számának aránya,
- korábbi minőségellenőrzési eljárásokból származó tapasztalatok,
- a könyvvizsgálati ügyfél külföldi tőzsdén való jegyzése,

- új gazdálkodó a tőzsdén,
- átfogó iparági „problémák”,
- könyvvizsgáló cég ügyfélösszetétele (rendelkezik-e megfelelő iparági tapasztalattal a könyvvizsgáló cég),
- a közfelügyeleti hatósághoz érkező bejelentések,
- a könyvvizsgálati ügyfél tevékenységének összetettsége, illetve egyéb jellemzői,
- konszolidált pénzügyi kimutatások, IFRS pénzügyi kimutatások,
- a könyvvizsgálati ügyfél pénzügyi nehézségei,
- a könyvvizsgálati ügyfél által bonyolított jelentős tranzakciók (pl. felvásárlás, összeolvadás),
- a könyvvizsgálati ügyfélnek kibocsátott korábbi könyvvizsgálati vélemény fajtája/figyelemfelhívó záradék,
- könyvvizsgáló váltás/első könyvvizsgálati év.

A közfelügyeleti hatóság a kamarai tag könyvvizsgálót a minőségellenőrzésre kiválasztott megbízásokról a Kkt. 173/B. § (8a) bekezdésének megfelelően 8 nappal a helyszíni vizsgálat előtt értesíti. A közfelügyeleti hatóság a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgáló közérdeklődésre számot tartó gazdálkodótól kapott könyvvizsgálati megbízása mellett a nem közérdeklődésre számot tartó gazdálkodótól kapott könyvvizsgálati megbízásait is kijelölheti minőségellenőrzésre.

3. szint: a minőségellenőrzés fókusz területeinek kijelölése a kiválasztott könyvvizsgálati megbízáson belül

Az egyes könyvvizsgálati megbízásokon belül történő fókuszterületek kiválasztása közvetlenül a helyszíni minőségellenőrzéseket megelőző felkészülés során, illetve a helyszíni minőségellenőrzés végrehajtása során történik. Jellemzően az alábbi könyvvizsgálati területek kerülnek a minőségellenőrzések fókuszába:

- a könyvvizsgáló csalással kapcsolatos megállapításai,
- kockázatelemzés, könyvvizsgálói kockázat becslések,
- lényegesség meghatározása,
- kontroll folyamatok felmérése, tesztelése, értékelése,
- elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok beszerzése,
- szakértők alkalmazása,
- kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók,
- vállalkozás folytatásának elve, fordulónap utáni események,
- pénzügyi beszámolók és közzétételek megfelelősége,
- konszolidációs könyvvizsgálat,

- belső minőségellenőr alkalmazása (tőzsdén jegyzett könyvvizsgálati ügyfelek esetében kötelező).

3.4. A minőségellenőrzési eljárás folyamata, annak részelemei

A közfelügyeleti hatóság az ellenőrzésre kiválasztott részére a helyszíni ellenőrzés előtt 8 nappal értesítést küld. Az értesítő levél kiküldése előtt a hatóság képviselője telefonon, elektronikus levélben előzetesen egyeztet az ellenőrzöttel az ellenőrzés helyszínéről és időpontjáról.

A minőségellenőrzésre kiválasztott kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég részére küldött értesítésnek tartalmaznia kell:

- a) az eljárás tárgyát, iktatási számát, az eljárás megindításának napját és az adott ügyfajtára irányadó ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe be nem számító időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét,
- b) tájékoztatást az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségéről,
- c) hivatalból indult eljárásban az erre történő utalást, kérelemre indult eljárásban a kérelmező nevét,
- d) a könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég nevét, nyilvántartási számát, az eljárás lefolytatására kijelölt ellenőr és közreműködő azonosítási adatait,
- e) a minőségellenőrzés alá vont megbízások megnevezését és a vizsgált időszakot, könyvvizsgáló cég esetén azt is, hogy a minőségellenőrzés a belső minőségellenőrzési rendszer értékelésére terjed ki, melynek során az egyes megbízások minőségellenőrzésének eredményét is figyelembe kell venni,
- f) az ellenőrzés dátumát, és helyszínét.

A kamarai tag könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég a tudomásszerzést követően haladéktalanul köteles értesíteni a közfelügyeleti hatóságot abban az esetben, ha az eljárás lefolytatására kijelölt ellenőr vagy közreműködő a Kkt. 173/B. § (6) bekezdése szerinti függetlenségi és összeférhetlenségi követelményeknek nem felel meg.

Az ellenőrnek, a közreműködőnek és az ellenőrzöttnek nyilatkozatot kell tennie a függetlenségi és az összeférhetlenségi követelményeknek való megfelelésről.

Az ellenőr az ellenőrzést a közfelügyeleti hatóság vezetője vagy az általa kijelölt személy által kiadott megbízólevél birtokában folytathatja le. A megbízólevél tartalmazza az ellenőr(ök) és a közreműködő(k) nevét, azonosító adatait, az

ellenőrzés alá vont kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég azonosító adatait, valamint azt, hogy mely időszak tekintetében kell az ellenőrzést lefolytatni.

3.4.1. A helyszíni ellenőrzés lefolytatásának általános szabályai

Az ellenőr az ellenőrzés alá vont kamarai tag könyvvizsgálótól, könyvvizsgáló cégtől minden olyan iratot, adatot, információt, nyilatkozatot megkérhet, az ellenőrzés alá vont minden olyan munkafolyamatát megvizsgálhatja, amely az ellenőrzés lefolytatásához szükséges. Az ellenőr és a közreműködő az ellenőrzés során jogosult az ellenőrzés alá vont kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég helyiségeibe belépni, iratairól, adathordozóiról, nyilvántartásairól másolatot készíteni, illetve készíttetni.

Az ellenőr a minőségellenőrzést az NGM rendelet 1-2, valamint 6. mellékleteiben szereplő kérdőívek alapján folytatja le.

Az ellenőr a helyszíni vizsgálat befejezésekor jegyzőkönyvet és esetlegesen a könyvvizsgálati dokumentációból másolatban átvett anyagok felsorolását tartalmazó dokumentumjegyzéket készít, melyet mindkét fél aláír. A jegyzőkönyv és a dokumentumjegyzék egy-egy példányát az ellenőrzött is megkapja a helyszínen.

3.4.2. Zárójelentés

A minőségellenőrzésről az ellenőr zárójelentést készít. A zárójelentést a helyszíni ellenőrzés befejezésétől számított tizenöt napon belül kell elkészíteni. A zárójelentést az ellenőrzés alá vont kamarai tag könyvvizsgálónak, könyvvizsgáló cégnek meg kell küldeni. Az ellenőr által készített záró jelentés tartalmazza az ellenőrzött egyedi megbízások értékelését a vizsgált könyvvizsgálóra vonatkozóan. A könyvvizsgáló cég belső minőségellenőrzési rendszerének ellenőrzése esetén a zárójelentés tartalmazza a minőségellenőrzési rendszer értékelését a könyvvizsgáló cégre vonatkozóan. A zárójelentés mellékletét képezi(k) a kérdőív(ek).

Az ellenőr a zárójelentésben az egyedi megbízások ellenőrzése során tapasztalt hiányosságok esetén azok kijavítására, valamint az ellenőrzött által működtetett belső minőségellenőrzési rendszer, illetve alkalmazott minőségellenőrzési eljárások fejlesztésére javaslatot tehet.

A zárójelentésre az átvételétől számított nyolc napon belül az ellenőrzés alá vont könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég írásban észrevételt tehet, amelyet a közfelügyeleti hatósághoz kell benyújtani.

3.4.3. A minőségellenőrzés eredménye

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók egyedi megbízásainak, illetve könyvvizsgáló cégek belső minőségellenőrzési rendszere minőségellenőrzésének eredménye lehet:

- a) megfelelt,
- b) megfelelt, megjegyzéssel,
- c) nem felelt meg.

A minőségellenőrzés során hozott jogerős határozatban foglalt kötelezettségeket az ellenőrzés alá vont kamarai tag könyvvizsgálónak, könyvvizsgáló cégnek a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátása során teljesítenie kell.

A minőségellenőrzéssel összefüggésben – „*megfelelt, megjegyzéssel*” és „*nem felelt meg*” eredmények esetében - a következő intézkedések alkalmazhatók (Kkt. 173/C. § (7) bekezdés):

- kötelezés továbbképzésen való részvételre,
- figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére,
- kötelezés könyvvizsgálat ismételt elvégzésére vagy a könyvvizsgálói jelentés visszavonására,
- pénzbírság kiszabása (a pénzbírság összege kamarai tag könyvvizsgáló esetén 100 ezer forinttól 100 millió forintig, könyvvizsgáló cég esetén 100 ezer forinttól 500 millió forintig terjedhet),
- a minősítés megvonása,
- jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltás (az eltiltás 3 évig terjedhet),
- a felelős személynek és a jogsértés tényének (tartalmának, súlyosságának és időtartamának) a közzététele a közfelügyeleti hatóság által az Egységes Kormányzati Portálon.

Az intézkedések típusának és szintjének meghatározásakor az alábbi körülményeket kell figyelembe venni:

- a) a jogsértés súlyosságát és időtartamát,
- b) a felelősség mértékét,
- c) a pénzügyi lehetőségek mértékét,
- d) az elért nyereség vagy elkerült veszteség összegét,

- e) az eljárásban való együttműködés mértékét,
- f) a könyvvizsgáló cég vagy a kamarai tag könyvvizsgáló által elkövetett korábbi jogsértéseket.

A „megfelelt” eredménnyel zárult minőségellenőrzés esetén a közfelügyeleti hatóság intézkedést nem alkalmaz.

A könyvvizsgáló cég belső minőségellenőrzési rendszerére vonatkozó minőségellenőrzés eredményének minősítésénél figyelembe kell venni a megelőző belső minőségellenőrzési rendszerre vonatkozó minőségellenőrzés óta lefolytatott, az ellenőrzött könyvvizsgáló cégnél alkalmazott, tag vagy vezető tisztségviselő kamarai tag könyvvizsgálók egyedi megbízásai minőségellenőrzésének eredményét.

A közfelügyeleti hatóság a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek „nem felelt meg” eredménnyel zárult minőségellenőrzése esetén annak tényéről, és az alkalmazott intézkedésekről értesíti a Kamarát, a Magyar Nemzeti Bankot, a Budapesti Értéktőzsdét, illetve az érintett egyéb állami szervet. Amennyiben a közfelügyeleti hatóság a minőségellenőrzési eljárás során hozott intézkedésként a könyvvizsgálat ismételt elvégzésére vagy a könyvvizsgálói jelentés visszavonására kötelezi a könyvvizsgálót, úgy erről az intézkedésről az érintett közérdeklődésre számot tartó gazdálkodót is tájékoztatja.

3.5. Az egyedi megbízások minőségellenőrzése

3.5.1. Az egyedi minőségellenőrzések eredménye

A közfelügyeleti hatóság 2022. évben 21 kamarai tag könyvvizsgálót jelölt ki terv szerinti minőségellenőrzésre. A közfelügyeleti hatóság ebből ténylegesen 20 fő kamarai tag könyvvizsgáló minőségellenőrzési eljárását folytatta le, tekintettel arra, hogy 1 fő kamarai tag könyvvizsgáló kamarai tagsági jogviszonya időközben megszüntetésre került. Továbbá a közfelügyeleti hatóság 1 fő kamarai tag könyvvizsgálóval szemben folytatott le rendkívüli minőségellenőrzési eljárást a Magyar Nemzeti Bank kérelmére.

Az ellenőrzött 21 fő kamarai tag könyvvizsgáló közül 10 fő „Megfelelt”, 7 fő „Megfelelt, megjegyzéssel”, 4 fő „Nem felelt meg” eredményt ért el.

Minőségellenőrzés során elért eredmények	2021. év (fő)		2022. év (fő)	
	Megfelelt	9	47%	10
Megfelelt, megjegyzéssel	4	21%	7	33%
Nem felelt meg	6	32%	4	19%
Összesen	19	100%	21	100%

Ha az egyedi megbízások minőségellenőrzés során alkalmazott, az NGM rendelet 6. számú melléklete szerinti kérdőívben szereplő 1.10, 13.02, 13.05 és 13.09 kérdések bármelyikére „Nem” a válasz, akkor az egyedi megbízás vizsgálatának eredménye „Nem felelt meg”. E mellett amennyiben az „Igen” válaszok aránya az összes válaszhoz viszonyítva 90% vagy a fölötti, akkor az egyedi megbízás minősítése „Megfelelt”, 70% és 90% között a minősítés „Megfelelt, megjegyzéssel”, 70% alatt pedig „Nem felelt meg”.

A Kkt. 173/C. § (5) bekezdése szerint a közfelügyeleti hatóság a zárójelentés és a Kkt. 173/C. § (4) bekezdése szerinti észrevétel alapján határozatot hoz a minőségellenőrzés eredményének minősítéséről, az ellenőrzés alá vont részére a minősítés alapján előírt kötelezettségekről, valamint az indokolt intézkedés alkalmazásáról.

3.5.2. A kamarai tag könyvvizsgálók minőségellenőrzési eredményeinek közzététele

A Kkt. 193. § (6) bekezdése alapján a közfelügyeleti hatóság anonimizált módon elkészítette és közzéteszi a határozattal lezárt minőségellenőrzési eljárások eredményét és az eljárásokkal összefüggésben alkalmazott szankciókat tartalmazó táblázatot. A kamarai tag könyvvizsgálók minőségellenőrzési eredményeinek közzétételét a beszámoló 1. számú melléklete tartalmazza.

3.5.3. Az egyedi megbízások minőségellenőrzése során feltárt súlyos hiányosságok

A közfelügyeleti hatóság által lefolytatott minőségellenőrzésekből megállapítható, hogy több esetben a könyvvizsgálók nem, vagy nem megfelelően alkalmazták a nemzetközi könyvvizsgálati standardok előírásait.

A közfelügyeleti hatóság a 2022. évi minőségellenőrzések során a számviteli becslésekkel, a könyvvizsgálati dokumentáció megfelelőségével, és a könyvvizsgálati bizonyítékokkal kapcsolatos könyvvizsgálati eljárásokra tett megállapítások voltak a legnagyobb számban.

Az egyedi megbízások 2022. évi közfelügyeleti minőségellenőrzése során leggyakrabban érintett területek és standardok

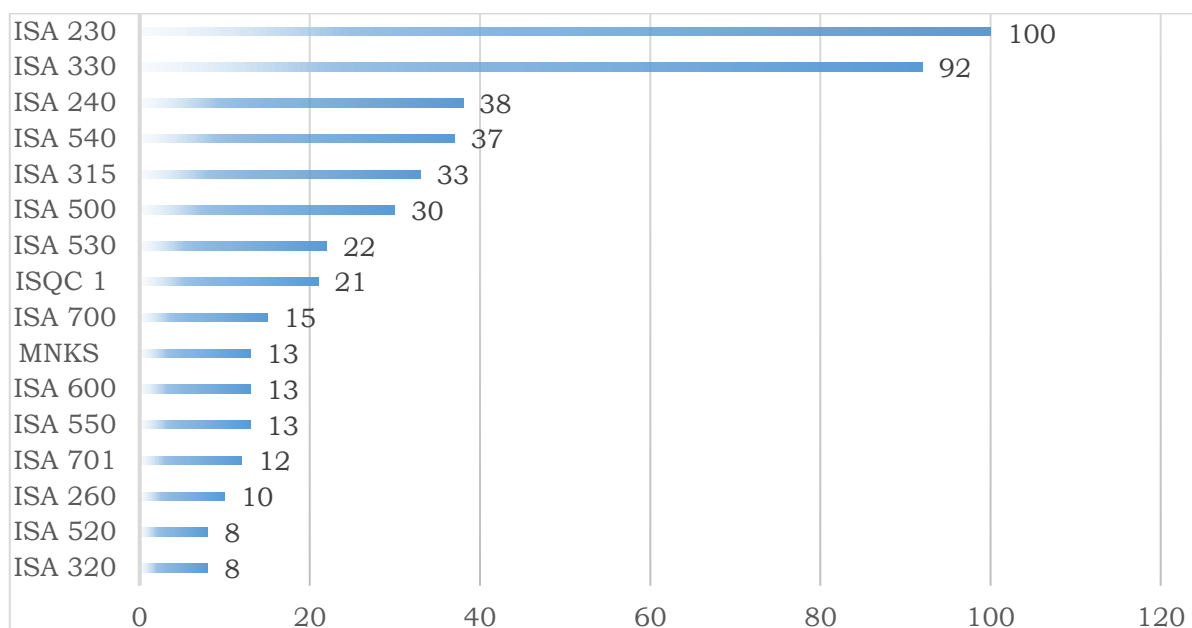
A közfelügyeleti hatóság a 2022. évben 20 darab tervezett és 1 darab rendkívüli minőségellenőrzést folytatott le, melynek során összesen 128 darab megállapítást tett a könyvvizsgálati dokumentáció és a kibocsátott független könyvvizsgálói jelentések könyvvizsgálati standardoknak és releváns jogszabályi előírásoknak való megfelelőségével összefüggésében.

A közfelügyeleti hatóság minőségellenőrzése során alkalmazott kérdőív – illeszkedve a könyvvizsgálati munka szakaszaihoz és folyamatához – 14 darab területre bontva tartalmazza a kérdéseket, illetve a vonatkozó standard és jogszabályi hivatkozásokat.

A 2022. évi minőségellenőrzések során a megállapításokkal kapcsolatban leggyakrabban érintett területek a(z):

- tervezés,
- könyvvizsgálati bizonyítékok,
- a könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál,
- dokumentáció,
- csoport vizsgálat, belső auditorok és szakértők munkájának igénybe vétele,
- áttekintés, konzultáció és minőségellenőrzés,
- jelentéskészítés.

A megállapítások alapján a leggyakrabban érintett standardok:

A közfelügyeleti hatóság által 2022. évben lefolytatott 21 fő kamarai tag könyvvizsgáló minőségellenőrzése során 23 darab közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó könyvvizsgálati megbízása került kijelölésre. A könyvvizsgálati dokumentációik áttekintése során összesen 128 darab megállapítást tett a közfelügyeleti hatóság, melyből 50 db megállapítás „súlyos” és 78 db megállapítás a „nem súlyos” kategóriába került. A megállapítások leggyakrabban az ISA 230-as könyvvizsgálati dokumentáció összeállítására, és az ISA 330 könyvvizsgálati eljárások végrehajtására vonatkozó standardot érintették, tekintettel arra, hogy a legtöbb megállapítás kapcsán nem vagy csak részben talált az ellenőrzés bizonyítékot a tervezett eljárás elegendő és megfelelő végrehajtására. A közfelügyeleti hatóság 4 fő kamarai tag könyvvizsgáló minőségellenőrzési eljárását érintően, 5 darab könyvvizsgálati megbízás esetében adott „nem” választ a minőségellenőrzési kérdőívben szereplő úgynevezett „vétó” kérdésre, ugyanakkor ezen eljárások eredménye anélkül is „nem felelt meg” eredmény lett volna.

A legtöbb megállapítás a könyvvizsgálati dokumentációval kapcsolatban született, mivel számos esetben nem talált az ellenőrzés bizonyítékot a tervezett eljárás végrehajtására.

**Az egyedi megbízások 2022. évi közfelügyeleti minőségellenőrzése
során leggyakrabban előforduló megállapítások az alábbi területekkel
kapcsolatban merültek fel**

Könyvvizsgálat eljárásaival és dokumentációval kapcsolatos megállapítások

- A gazdálkodó egység által előállított információk (IPE) vizsgálatához kapcsolódó részletes alapadat tesztelés, az alapadatok teljességére és pontosságára vonatkozó vizsgálatok hiánya.
- A könyvvizsgálói lényegesség megállapításával kapcsolatos dokumentációs hiányosságok, például hiányzott a lényegesség alapjául választott viszonyítási alap kiválasztásának az indoklása.
- A mintavételezési eljárások alkalmazása során a könyvvizsgáló rögzítette ugyan a kiválasztott minta elemszámokat, azonban a könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazta a mintaválasztási módszertannal kapcsolatos lényeges információkat.
- Az adatok tényleges tesztelése során elmaradt a tesztelés során végrehajtott eljárások dokumentálása, valamint a tesztelésre kiválasztott tételek – azonosító adatainak – dokumentálása.
- Kizárólag a könyvvizsgáló következtetése szerepelt a munkalapokon, a következtetés alapjául szolgáló könyvvizsgálati eljárásokat - dokumentáltan - nem tartalmazta a munkalap.
- A könyvvizsgálati dokumentáció a vevő követelések kapcsán kizárólag a számlák másolatát tartalmazta, a könyvvizsgáló által tervezett és végrehajtott könyvvizsgálati eljárásokat azonban nem dokumentálta.
- A könyvvizsgáló nem minden általa a kockázatbecslésében előzetesen jelentős számlaegyenlegként azonosított ügyletcsoportra tervezett, illetve hajtott végre könyvvizsgálati eljárást.

Számviteli becslések, beleértve a valós érték ellenőrzése tárgyában tett megállapítások

- A könyvvizsgáló nem azonosított becslési kockázatot a halasztott adó követeléssel, a vevő értékvesztéssel (ECL-el), az egyéb követelés értékvesztéssel (ECL-el), a használati jog eszközzel kapcsolatban, ugyanakkor azok lényeges becslési elemeket tartalmaztak.
- A könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazott a menedzsment becslések pontosságának vizsgálatával kapcsolatos dokumentumot, a vezetés korábbi becsléseinek felülvizsgálata, valamint a vezetés által készített tervek megbízhatóságának felülvizsgálata nem történt meg, ugyanakkor a vizsgált gazdálkodó gazdasági környezete lényegesen megváltozott.
- Az ügyfelekkel szembeni követelések értékvesztésének (ECL) számítása kapcsán nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a becslés egyes

paramétereivel kapcsolatban a könyvvizsgáló milyen ellenőrzési eljárást végzett, illetve a könyvvizsgáló hogyan alkalmazta a számviteli becsléseknél a szakmai szkepticizmusát, tekintettel arra, hogy a vezetés becsléseit végrehajtott eljárás nélkül elfogadta.

- A könyvvizsgáló nem vizsgálta elegendő módon a vevő követelésekre vonatkozóan képzett értékvesztések összegét, tekintettel arra, hogy a követelések korossága, és a társaság számviteli politikájában rögzített előírások alapján a könyvvizsgálónak további eljárásokat kellett volna végrehajtania.
- Kockázatbecslés során azonosított hiányosságok, mint például nem azonosították a csalás kockázatát, valamint a kontrollok vezetés általi felülírásának kockázatát az egyes könyvvizsgálati állításokkal összefüggésben, vagy nem azonosították teljes körűen a lényeges hibás állítás kockázatát a lényeges számlaegyenlegek szintjén.
- Goodwill értékeléséhez kapcsolódó értékvesztési teszt ügyfél általi elkészítésének hiánya (kommunikálandó a vezetéssel), valamint annak könyvvizsgáló általi vizsgálatának hiánya.

Bevételek könyvvizsgálatával kapcsolatos megállapítások

- Az IFRS 15 szabályainak való megfelelés vizsgálatának hiánya, például a könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazott munkalapot az 5 lépéses modell teljesülésének vizsgálatáról, ugyanakkor adott időpontban, és időszakra is végzett értékesítést a társaság.
- A könyvvizsgáló a bevételek csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatát jelentősnek minősítette, ugyanakkor nem indokolta az állítások szintjén, hogy a bevételek esetében melyik állítást miért tekinti magas kockázatúnak.
- A csalás kockázatának nem megfelelő felmérése és a csalás kockázatára reagáló könyvvizsgálati eljárások elmulasztása.
- A könyvvizsgálati dokumentáció a bevételek kapcsán mindösszesen a számlák másolatát tartalmazta, melyeken azonban könyvvizsgálati eljárást nem volt azonosítható.

Belső minőségellenőr (EQCR) szerepével kapcsolatos megállapítások

- A könyvvizsgálati dokumentáció alapján nem megállapítható, hogy az EQCR teljeskörűen elvégezte a standardok által előírt lépéseket, az EQCR által végrehajtott ellenőrzések ténye sem derül ki egyértelműen a munkapapírokból.
- A könyvvizsgáló által levont hibás következtetést a megbízáshoz kapcsolódó belső minőségellenőr nem kifogásolta.
- A belső minőségellenőr (EQCR) által elszámolt/terhelt órák száma a könyvvizsgálati munka teljes óraszámához viszonyítva – figyelembe véve

a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó méretét, összetettségét és tevékenységének komplexitását - indokolatlanul alacsony.

A pénzügyi kimutatások bemutatásának és közzétételének megfelelése tárgyában tett megállapítások

- A pénzügyi kimutatásokhoz kapcsolódó közzétételekkel kapcsolatos hiányosságok, lényegesnek minősülő közzétételek hiányának könyvvizsgáló általi megállapítása, és kommunikálása a vezetés felé.
- A kapcsolt felekre vonatkozó közzétételeket a könyvvizsgáló kulcsfontosságú könyvvizsgálati területként azonosította, ugyanakkor a könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazott munkalapot az elvégzett könyvvizsgálati eljárás leírásáról, illetve a levont következtetésről.
- Összehasonlító adatok megfeleléségi vizsgálatának elmulasztása.
- Az IFRS közzétételek ellenőrzésének hiánya.
- A pénzügyi kimutatásokban szereplő közzétételek nem tartalmazzák a kötelező információkat.

Csoport könyvvizsgálattal kapcsolatos megállapítások

- A könyvvizsgáló elmulasztotta pontosítani a dokumentációban a komponens könyvvizsgálók feladat allokációjánál az egyes nem a könyvvizsgáló cég által könyvvizsgált komponensek bevonásának mértékét és jellegét, amely megfelel a ténylegesen elvégzett eljárásoknak és kockázatbecslésnek.
- A csoport könyvvizsgálati terv és a komponens könyvvizsgálatra vonatkozó instrukció nem teljeskörűen került kidolgozásra.
- A csoport könyvvizsgáló által adott instrukció nem tartalmazott konkrét lényegességre és konkrét végrehajtási lényegességre vonatkozó adatokat.
- A könyvvizsgálati hatókör meghatározásának elmulasztása a komponens tagjaira vonatkozóan és/vagy az utasítások nem megfelelő továbbítása a komponens könyvvizsgáló részére.
- A komponens könyvvizsgáló munkájában való részvétel jellegének, időzítésének és mértékének megfelelő dokumentálása, ideértve az elvégzett áttekintések bizonyítékait is.
- A komponens könyvvizsgáló által azonosított problémák megismerése és kezelése a csoport könyvvizsgálat során.

Csalás, JET (Manuális könyvelési tételek) vizsgálatához kapcsolódó megállapítások

- A könyvvizsgáló a naplótételek (journal entry) ellenőrzése során vizsgálati célként jelölte meg a beszámolási időszak végéhez közeli könyvelési tételek és egyéb módosítások vizsgálatát, ugyanakkor a

könyvvizsgáló által választott könyvvizsgálati eljárások nem fedték le teljesen a kockázatbecslésben meghatározott könyvelési tételeket.

- Az automatikus és manuális könyvelési definíció pontosságának alátámasztására vonatkozó - a kontroll tesztelésén túlmenően - további alapvető könyvvizsgálati eljárások elvégzésének (elemzés, részletes tesztelés) elmulasztása.
- A könyvvizsgáló dokumentáltan nem azonosította és különítette el a vegyes (manuális) és automatikus könyvelési tételeket a családi kockázat megítélése szempontjából, ugyanakkor csak a manuális tételekre végzett eljárásokat. A könyvvizsgáló a konszolidált beszámoló összeállítása során keletkezett könyvelési tételek esetében nem végzett célzott eljárásokat arra vonatkozóan, hogy azok potenciálisan tartalmaznak-e csalásra utaló jeleket.
- A naplótételek vizsgálatánál végrehajtott eljárások alapján kiszűrt szokatlan tételek részletes vizsgálatánál szükséges bizonylat szintű ellenőrzés is, ugyanakkor a könyvvizsgáló nem végzett specifikus vizsgálatokat a manuális könyvelési tételek ellenőrzésére vonatkozóan.
- A könyvvizsgáló a vezetés kontrollok vezetés általi felülírásának kockázatát nem minősítette családi kockázatnak, melyhez nem fűzött indoklást a dokumentációban.
- A könyvvizsgáló nem dokumentálta a naplótételek csalással kapcsolatos részletes tesztelését.
- A könyvvizsgáló nem adott dokumentáltan átfogó válaszokat a pénzügyi kimutatások szintjén fennálló, csalásból eredő lényeges hibás állítások becsült kockázatainak kezelésére.

A könyvvizsgálati mintavétellel kapcsolatos megállapítások

- Sem a kiválasztás módszere, sem a tesztelt tételek darabszámára vonatkozóan nem tartalmaznak a munkalapok hivatkozást, vagy magyarázatot.
- A könyvvizsgáló által alkalmazott mintavételezési eljárás nem felelt meg a könyvvizsgáló cég módszertani előírásának.
- A könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazott olyan dokumentumot, amely indokolta volna azt, hogy a könyvvizsgálati módszertan szerint szükséges mintaszám helyett, miért csak néhány darab véletlenszerűen kiválasztott elemszám esetében került tesztelésre az árbevétel tartalma alapbizonylatokhoz.
- Nem volt elegendő a minta mérete ahhoz, hogy a mintavételi kockázatot elfogadhatóan alacsony szintre csökkentsék a könyvvizsgálat során.
- Hiányzott a vizsgálati cél eléréséhez szükséges megfelelő eljárás megtervezése és/vagy szükség esetén a megfelelő alternatív eljárás végrehajtása.

- A minta elemszám számos esetben alacsonynak minősült a teljes sokaság összetételéhez és teljes elemszámához képest.

Lényegesség meghatározásával kapcsolatos megállapítások

- A lényegességről szóló munkapapír nem tartalmazott speciális megfontolást, indoklást, amely alapján az alkalmazott lényegességi küszöbérték magyarázható.
- A lényegesség meghatározása során a könyvvizsgáló nem vette figyelembe, hogy milyen benchmark alapú megközelítés támaszthatja alá jobban a pénzügyi kimutatásokat felhasználók érdekeit.
- A könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazott munkalapot, információt a könyvvizsgálati lényegesség meghatározása során figyelembe vett tényezőkkel kapcsolatosan.

A könyvvizsgálói jelentéshez kapcsolódó megállapítások

- A könyvvizsgálói jelentésben a kulcsfontosságú kérdések esetében a könyvvizsgáló különálló véleményt közölt a pénzügyi kimutatások egyedi elemére.
- A kulcsfontosságú kérdéseknél a könyvvizsgáló olyan eljárásokra hivatkozott, amelyek ténylegesen nem kerültek végrehajtásra.

3.6. Cégszintű minőségellenőrzések

3.6.1. A cégszintű minőségellenőrzések alakulása

A közfelügyeleti hatóság 2022. évi minőségellenőrzési tervében 5 közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó jogszabály szerinti könyvvizsgálatát ellátó könyvvizsgáló cég szerepelt, melyek a Kkt. által meghatározott kötelező 3 éves ellenőrzési ciklus alapján kerültek kiválasztásra. A közfelügyeleti hatóság a tervben szereplő 5 könyvvizsgáló cég esetében hajtott végre minőségellenőrzési eljárást.

Az ellenőrzések eredményeként a könyvvizsgáló cégek közül 4 esetben „Megfelelt, megjegyzéssel” eredmény, 1 esetben „Nem felelt meg” eredmény született.

Minőségellenőrzés során elért eredmények	2021. év (Kv. cég)		2022. év (Kv. cég)	
Megfelelt	1	20%	0	0%
Megfelelt, megjegyzéssel	4	80%	4	80%
Nem felelt meg	0	0%	1	20%
Összesen	5	100%	5	100%

A 2022. évi minőségellenőrzések során a közfelügyeleti hatóság az NGM rendelet 2. számú mellékletét (Kérdőív a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálatát ellátó könyvvizsgáló cégek belső minőségellenőrzési rendszerének ellenőrzéséhez) alkalmazta. Az ellenőrzés során használt kérdőív fejezetei témaköröket tartalmaznak. A témakörökön belül eldöntendő kérdések, alkérdések és kiegészítő kérdések szerepelnek. Az egyes témakörökhöz tartozó alkérdésekre adott válaszok határozzák meg a témakör eredményét. A témakörök eredménye határozza meg a fejezet eredményét. Amennyiben bármelyik fejezet értékelése „Nem felelt meg”, a cégszintű vizsgálat eredménye is „Nem felelt meg”. Amennyiben a „Megfelelt, megjegyzéssel” értékelésű fejezetek száma három, vagy annál több, a cégszintű vizsgálat eredménye „Megfelelt, megjegyzéssel”.

A kérdőív eldöntendő kérdései esetében, amennyiben bármelyikére „nem” a válasz, a cégszintű vizsgálat eredménye nem lehet „Megfelelt”, továbbá, ha hatnál több eldöntendő kérdésre „nem” válasz szerepel, a cégszintű vizsgálat eredménye „Nem felelt meg” eredmény. A(z) I.23., I.24., II.31., II.32., III.12., III.13., IV.23., IV.24., V.31., V.32., VI.19., VI.20. Eldöntendő kérdések bármelyikére adott „nem” választ a kérdőív értékelése során kettő „nem” válasznak kell tekinteni.

3.6.2. A cégszintű minőségellenőrzések eredményeinek közzététele

A Kkt. 193. § (6) bekezdése alapján a közfelügyeleti hatóság anonimizált módon elkészítette és közzéteszi a minőségellenőrzési eljárások eredményét és az eljárásokkal összefüggésben alkalmazott szankciókat tartalmazó táblázatot. A cégszintű minőségellenőrzések eredményeinek közzétételét a beszámoló 2. számú melléklete tartalmazza.

3.6.3. A cégszintű minőségellenőrzések során tapasztalt hiányosságok

A minőségellenőrzések végrehajtásának alapjaként a könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási rendszere szolgál.

A minőségellenőrzésre vonatkozó nemzetközi könyvvizsgálati standardok, valamint a magyar nemzeti könyvvizsgálati standard értelmében a könyvvizsgáló cégeknek létre kell hozniuk a megfelelő minőségbiztosítási rendszert, mely a könyvvizsgálati megbízások magas színvonalú végrehajtását biztosítja.

A minőségbiztosítási rendszer magában foglalja a cég szervezeti felépítését, valamint a hatályos belső szabályzatokat és gyakorlati eljárásokat annak biztosítása érdekében, hogy:

- a könyvvizsgáló cég és alkalmazottai megfeleljenek a könyvvizsgálati standardoknak és az egyéb jogi és szabályozási követelményeknek, és
- a könyvvizsgáló cég vagy a könyvvizsgálók által kiadott jelentések megfelelően tükrözzék a megbízás körülményeit.

A közfelügyeleti hatóság szempontjából a minőségbiztosítási rendszerrel kapcsolatos megállapítások olyan eltérések a minőségellenőrzési, az etikai és függetlenségi követelményektől, amelyek az eltérés jelentőségének vagy szisztematikus jellegének köszönhetően befolyásolhatták a végrehajtott könyvvizsgálat minőségét.

A cégszintű 2022. évi közfelügyeleti minőségellenőrzések során leggyakrabban előforduló megállapítások az alábbi területekkel kapcsolatban merültek fel

Audit Bizottság részére címzett kiegészítő jelentés

- A könyvvizsgáló cég az audit bizottságnak címzett kiegészítő jelentés(eke)t nem, vagy nem határidőben küldte meg a közfelügyeleti hatóság részére.
- Az audit bizottságnak címzett kiegészítő jelentés tartalmilag nem a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően részletezett.

Az átláthatósági jelentéssel kapcsolatos megállapítások

- A közfelügyeleti hatóság részére történő közzétételi kötelezettség elmulasztása (átláthatósági jelentés megküldése, átláthatósági jelentés módosításáról tájékoztatás elmulasztása).
- A hálózati tagsági viszony szerepeltetése az átláthatósági jelentésben.

Belső minőségellenőr (EQCR) és külső szakértő

- A belső minőségellenőr (EQCR) által elszámolt/terhelt órák száma a könyvvizsgálati munka teljes óraszámához viszonyítva – figyelembe véve a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó méretét, összetettségét és tevékenységének komplexitását – indokolatlanul alacsony.

Figyelemmel kísérés

- A figyelemmel kíséresi eljárás folyamata alól, a könyvvizsgálati dokumentációs minták közül kivonják azokat a megbízásokat, amelyeknél a belső minőségellenőrzési szabályzat alapján belső minőségellenőr bevonása válik szükségessé.

Felügyeleti eljárások, monitoring

- Az előző közfelügyeleti minőségellenőrzés megállapításaira vonatkozó intézkedések hiánya, nem történt meg megfelelően a hibát kiváltó okok elemzése, valamint nem történt meg teljeskörűen a feltárt hibát helyreigazító intézkedés.

4. A közfelügyeleti rendszer részelemeinek vizsgálata és értékelése

4.1. A Kamara által lefolytatott minőségellenőrzések kapcsán tett megállapítások

A Kkt. 189. § (1) bekezdés c) pontja alapján a közfelügyeleti hatóság saját feladatkörében eljárva, vizsgálja és értékeli a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer részelemeit, így különösen a minőségbiztosítási rendszer működését.

A közfelügyeleti hatóság a minőségbiztosítási rendszer működésének ellenőrzése során elvégezte a Kamara 2021. évben lefolytatott összes „megfelelt, megjegyzéssel”, illetve „nem felelt meg” eredménnyel zárult, valamint további - véletlenszerűen kiválasztott - „megfelelt” eredménnyel zárult minőségellenőrzési eljárásainak felülvizsgálatát. A vizsgálat során a közfelügyeleti hatóság 2021. évre vonatkozóan 98 kamarai tag könyvvizsgáló és 35 könyvvizsgáló cég minőségellenőrzését érintő iratanyagát tekintette át, melynek összetétele a következő volt:

	2021. év	
Eredmény megnevezése:	Kamarai tag könyvvizsgáló (fő)*	Könyvvizsgáló cég (db)**
Megfelelt	70	21
Megfelelt, megjegyzéssel	15	10
Nem felelt meg	13	4
Összesen	98	35

A vizsgálat célja annak áttekintése volt, hogy a Kamara minőségellenőrzése megfelel-e a 46/2006/EK irányelv által támasztott minőségbiztosítási követelményeknek, valamint, hogy a Kamara Minőségellenőrzési Bizottsága megfelelően látja-e el a Kkt. 152. §-ában előírt feladatokat.

A közfelügyeleti hatóság vizsgálata során áttekintette a határozatokat, a zárójelentéseket és az ellenőrök által kitöltött kérdőíveket, melyek alapján a korábbi évekhez hasonlóan megállapításokat és javaslatokat fogalmazott meg.

A közfelügyeleti hatóság a kamarai minőségellenőrzési eljárások áttekintését követően tett megállapításokkal és javaslatokkal összefüggésben kérte a Kamara vezetését, hogy tegye meg a szükséges lépéseket.

A Kamara minőségellenőrzési bizottsága, valamint elnöksége konstruktívan állt a közfelügyeleti hatóság kamarai minőségellenőrzésekkel kapcsolatosan tett megállapításaihoz, javaslataihoz. A Kamara akció tervet készített a közfelügyeleti hatóság javaslataira vonatkozóan, melynek alapján módosításra/kiegészítésre került a kamarai oktatás, illetve a javaslatok beépítésre kerülnek/kerültek a 2022. évi és azt követő minőségellenőrzési eljárásokba. A Kamara által foganatosított változtatások hatásait, megfelelőségét a közfelügyeleti hatóság a 2022. évi kamarai minőségellenőrzési dokumentumok alapján fogja majd vizsgálni.

4.2. A Kamara fegyelmi eljárásai kapcsán tett megállapítások

A Kkt. 189. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a közfelügyeleti hatóság - feladatkörében eljárva - vizsgálja és értékeli a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer részeleleit, így különösen a fegyelmi eljárásokat.

A közfelügyeleti hatóság áttekintette a Kamara 2021. év során lefolytatott fegyelmi eljárások kapcsán hozott határozatait, illetve az azokhoz kapcsolódó iratanyagot. Az így áttekintett 21 db fegyelmi eljárás során az alábbi intézkedések alkalmazására került sor:

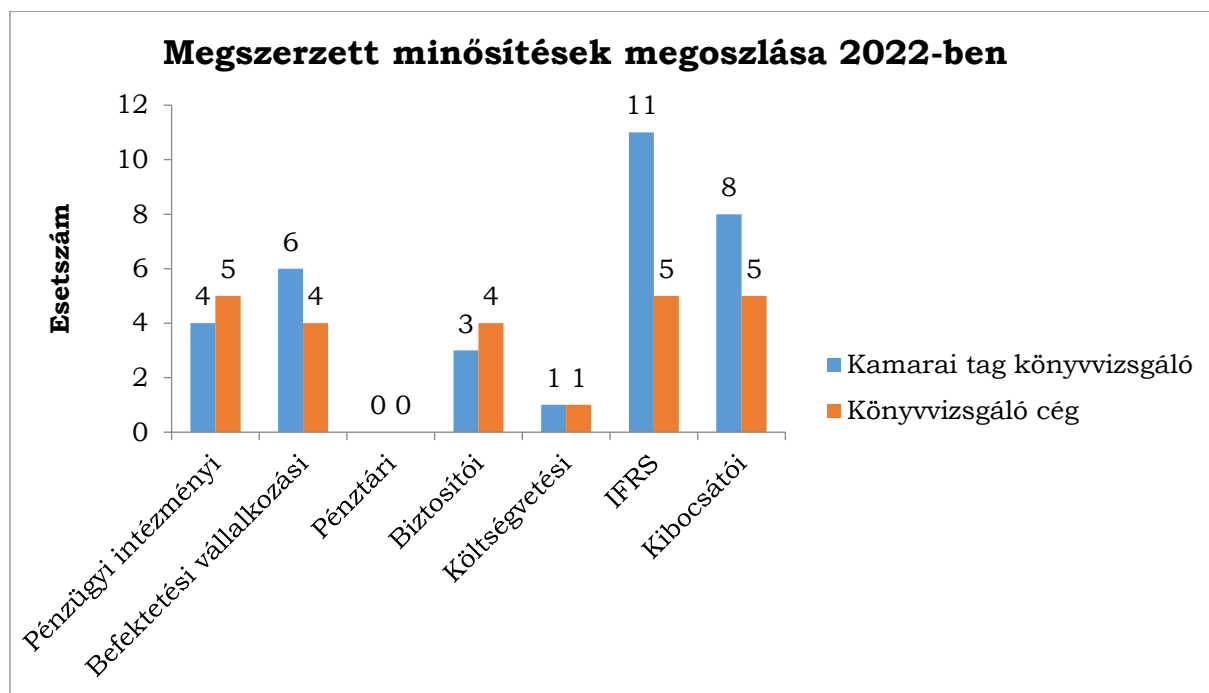
Ssz.	Az alkalmazott intézkedés megnevezése	Fegyelmi határozatok száma (db)
1	nincs szankció, vagy enyhe szankció (eljárás megszüntetése, figyelmeztetés alkalmazása mellett megszüntetés, írásbeli megrovás, mentesítési kérelem, kijavítás, részletfizetési kérelem helyben hagyása)	12
2	pénzbírság	5
3	nyilvántartásból való törlés	1
4	kamarából történő kizárás	3
Összesen:		21

A Kamara által a 2021. évben lefolytatott fegyelmi eljárások során hozott határozatainak áttekintésével, vizsgálatával és értékelésével kapcsolatban a közfelügyeleti hatóság a megállapításait megküldte a Kamara elnöksége részére. A Kamara a fegyelmi eljárások ellenőrzésével kapcsolatos észrevételeit megküldte a közfelügyeleti hatóság részére. A közfelügyeleti hatóság a 2021. évben lefolytatott fegyelmi eljárásokkal kapcsolatos vizsgálata, illetve áttekintése kapcsán további intézkedéseket nem fogalmazott meg.

5. Könyvvizsgálói minősítések, igazolások, engedélyek

5.1 Minősítés megszerzésére irányuló eljárások

A közfelügyeleti hatóság 58 minősítés megszerzésére irányuló kérelem esetében hozott döntést 2022-ben, melyek közül 1 esetben a kérelem elutasításáról és 57 esetben a kérelmezett minősítés megadásáról döntött. A megszerzett minősítések megoszlását a következő diagram mutatja:

A pénzügyi intézményi, befektetési vállalkozási, pénztári, biztosítói, IFRS és kibocsátói minősítés megszerzése iránti eljárások lefolytatására az érintett állami szerv, a Magyar Nemzeti Bank egyetértésével került sor.

5.2. Minősítés visszavonására irányuló eljárások

A közfelügyeleti hatóság 2022-ben 14 minősítés visszavonására irányuló kérelem tekintetében döntött a minősítések visszavonásáról. 13 esetben költségvetési minősítés, 1 esetben befektetési vállalkozási minősítés visszavonását kérelmezték. Valamennyi kérelem kamarai rag könyvvizsgálótól érkezett, könyvvizsgáló cég nem nyújtott be kérelmet.

A minősítések megadása és visszavonása tekintetében mind a Magyar Nemzeti Bankkal, mind a Magyar Könyvvizsgálói Kamarával hatékony az együttműködés.

5.3. Jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységhez szükséges igazolás és engedély megszerzésére és visszavonására irányuló eljárások

A Kkt. rendelkezései alapján a természetes személyek, gazdálkodó szervezetek, harmadik országbeli könyvvizsgálók, valamint harmadik országbeli könyvvizsgáló cégek könyvvizsgálói tevékenységének végezéséhez a közfelügyeleti hatóság igazolása, engedélye szükséges.

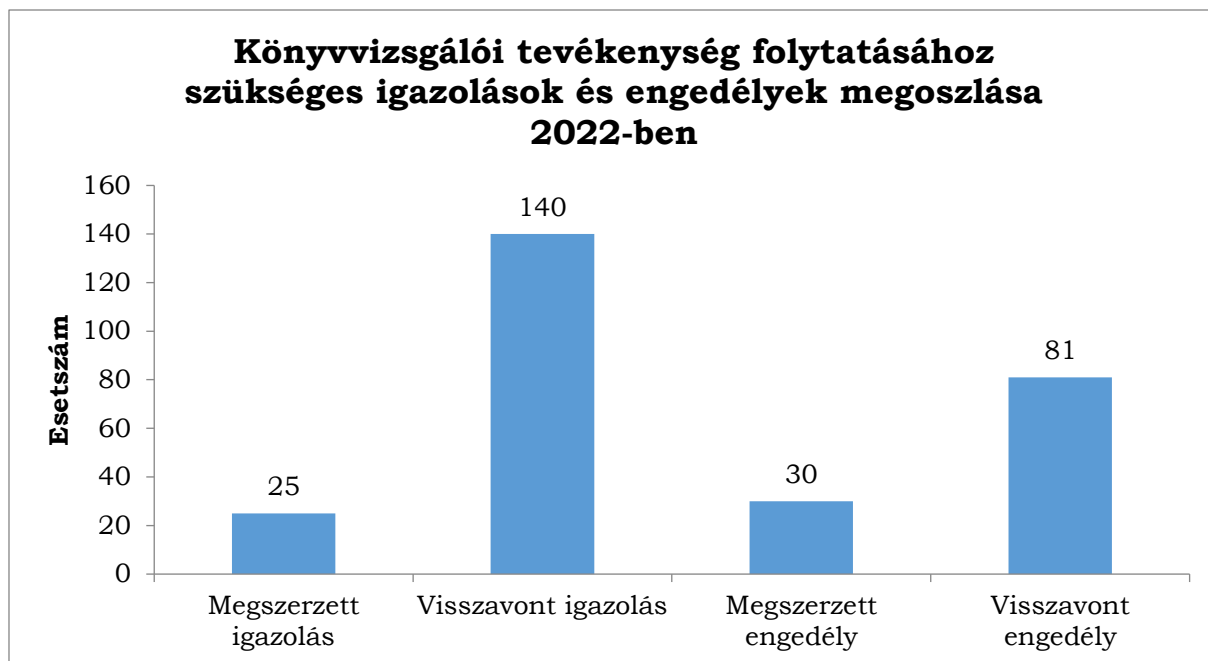
A közfelügyeleti hatóság természetes személyek kérelmére igazolást, gazdálkodó szervezetek, harmadik országbeli könyvvizsgálók, harmadik országbeli könyvvizsgáló cégek kérelmére engedélyt ad ki a könyvvizsgálói tevékenység folytatásához.

A közfelügyeleti hatóság 25 könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges igazolás iránti kérelem vonatkozásában folytatott le eljárást 2022-ben, és mind a 25 esetben az igazolás megadásáról döntött.

A közfelügyeleti hatóság továbbá 31 könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges engedély megadása iránti kérelem esetében hozott döntést 2022-ben, és 30 esetben az engedély megadásáról, 1 esetben a kérelem elutasításáról döntött.

A közfelügyeleti hatóság 2022-ben 140 könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges igazolás és 81 könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges engedély visszavonásáról döntött.

A kamarai tag könyvvizsgálók esetén a könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges igazolások visszavonására mind a 140 esetben a tagsági jogviszony megszűnését követően, hivatalból került sor. A könyvvizsgáló cégek esetén a könyvvizsgálói tevékenység folytatásához szükséges engedélyek visszavonására 75 esetben a kamarai nyilvántartásból való törlést követően, 2 esetben a könyvvizsgáló cég megszűnése miatt, 3 esetben a Kkt. 35. §-ában foglalt feltételek nem teljesülése miatt, hivatalból került sor, további 1 esetben a könyvvizsgáló cég kérelmére történt.

5.4. Bank jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzéséhez szükséges igazolás megszerzésére irányuló eljárások

A Kkt. 2018. január 1-től hatályos rendelkezései alapján a kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek hitelintézetnél pénzügyi intézményi minősítés birtokában is csak akkor végezhetnek jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet, ha rendelkeznek a közfelügyeleti hatóság által kiállított igazolással.

A közfelügyeleti hatóság 23 bank könyvvizsgálatához szükséges igazolás megadása iránti kérelemmel kapcsolatban folytatott le eljárást 2022-ben. A 23 kérelemből 19 kérelem kamarai tag könyvvizsgálóktól érkezett, melyek közül 1 esetben a kérelem elutasításáról, 18 esetben pedig az igazolás megadásáról döntött a közfelügyeleti hatóság. További 4 kérelem könyvvizsgáló cégektől érkezett, melyek vonatkozásában a közfelügyeleti hatóság megadta a bank könyvvizsgálatához szükséges igazolást.

A bank könyvvizsgálatához szükséges igazolás a Kkt. 50. § (2d) bekezdése alapján a kiállításának naptári évét követő év utolsó napjáig jogosít banknál jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátására.

6. A Kkt. és az EU rendelet által előírt tájékoztatási kötelezettségek teljesítésének vizsgálata

6.1 Adatszolgáltatási kötelezettség vizsgálata

A Kkt. 67/A. § (4) bekezdése alapján a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet ellátó kamarai tag könyvvizsgáló - vagy a könyvvizsgáló cég - évente december 31-ig tájékoztatja a közfelügyeleti hatóságot a december 31-én hatályban lévő, közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóval kötött jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységre vonatkozó megbízásairól. A közfelügyeleti hatóság a beérkezett tájékoztatások alapján elkészíti, vezeti és aktualizálja mind a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodókat, mind a jogszabály szerinti könyvvizsgálatukat ellátó könyvvizsgálókról és könyvvizsgáló cégekről készített adatbázist.

Mulasztás, vagy hiányosság esetén a közfelügyeleti hatóság felveszi a kapcsolatot az érintett könyvvizsgálóval vagy könyvvizsgáló céggel. A 2022. évben minden releváns adat és tájékoztatás maradéktalanul beérkezett a közfelügyeleti hatósághoz.

6.2 Átláthatósági jelentések vizsgálata

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatát ellátó, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek éves átláthatósági jelentés készítési kötelezettségével kapcsolatos szabályokat az EU rendelet 13. cikke szabályozza.

Az átláthatósági jelentést legkésőbb négy hónappal az egyes pénzügyi évek végét követően közzé kell tennie a jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló vagy a könyvvizsgáló cég honlapján, illetve a közzétételről tájékoztatni kell az illetékes hatóságokat.

Az átláthatósági jelentésnek a közzététel dátumától számítva legalább öt évig elérhetőnek kell maradnia.

Az EU rendelet lehetőséget biztosít a közzétett éves átláthatósági jelentés aktualizálására. Ez esetben jelezni kell, hogy ez a jelentés aktualizált változata, mindamelllett az eredeti változatnak továbbra is elérhetőnek kell lennie a honlapon, illetve az aktualizált változat közzétételének tényét jelezni kell a közfelügyeleti hatóságnak.

Az átláthatósági jelentést a jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálónak vagy a könyvvizsgáló cégnek továbbra is alá kell írnia.

Az EU rendelet előírásainak megfelelően, az átláthatósági jelentésnek tartalmaznia kell a könyvvizsgáló hálózati tagságával kapcsolatos információkat, az árbevételével kapcsolatos pénzügyi információkat, illetve az alkalmazott rotációs politikának az ismertetését.

Amennyiben a jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég alkalmazásában áll, a fenti kötelezettségek a könyvvizsgáló céget terhelik.

Mindezek alapján a 2022. évre vonatkozó szabályoknak megfelelően a közfelügyeleti hatóság feladatkörében eljárva 16 könyvvizsgáló céggel kapcsolatban ellenőrizte az átláthatósági jelentések közzétételi kötelezettségének teljesítését, valamint azok EU rendelet 13. cikke szerinti előírások tartalmi megfelelőségét.

Néhány könyvvizsgáló cég esetben előfordult tartalmi hiányosság, mely főként a rotációs politika részletezésével volt kapcsolatos, illetve az átláthatósági jelentés aláírásának hiánya, valamint a közzététellel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítésének elmaradása merült fel. Továbbá, két esetben tájékoztatni kellett a könyvvizsgáló céget az átláthatósági jelentés módosításának szabályaival, illetve a hálózati tagság fogalmával és a hálózati tagsági viszony fennállásával kapcsolatban.

Az átláthatósági jelentések határidőre történő közzétételével, illetve azok tartalmi megfelelőségével kapcsolatban ugyanakkor jelentős javulás tapasztalható a 2022-es évben.

6.3 Auditbizottsági jelentések vizsgálata

Az EU rendelet 11. cikk (5) bekezdése, valamint a Kkt. 67/A. § (3) bekezdése alapján a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet ellátó kamarai tag könyvvizsgálónak, könyvvizsgáló cégnek a Rendelet 11. cikke szerinti, audit bizottsághoz címzett kiegészítő jelentést meg kell küldenie a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó részére kibocsátott könyvvizsgálói jelentés dátumát követő 60 napon belül a közfelügyeleti hatóság elektronikus elérhetőségére.

A közfelügyeleti hatóság a 2022. év során számos alkalommal jelezte a könyvvizsgálók és a könyvvizsgáló cégek felé az auditbizottsági jelentések megküldésének elmulasztását, illetve több esetben állapított meg tartalmi hiányosságot is (főként a minőségellenőr függetlenségére vonatkozó

nyilatkozattal, a vezetőséggel folytatott kommunikáció dátumával és terjedelmével, a könyvvizsgálat időzítésével kapcsolatban).

6.4 A díjbevételekkel kapcsolatos tájékoztatás vizsgálata

Az EU rendelet 14. cikke, valamint a Kkt. 67/A. § (5) bekezdése alapján a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet ellátó kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég a Rendelet 14. cikk szerinti tájékoztatást az üzleti évét követő négy hónapon belül megküldi a közfelügyeleti hatóság számára.

A 2022. évben a díjbevételekkel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztását illetően, néhány esetben vált szükségessé a könyvvizsgáló cég értesítése a hiányosság pótlásával összefüggésben.

7. Kapcsolattartás a könyvvizsgálókkal

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó könyvvizsgálókkal történő közvetlen kommunikáció szempontjából meghatározó jelentőségű a Kamara Minőségellenőrzési Bizottságának éves továbbképzésén, a Kamara országos konferenciáján, valamint a Kamara elnökségi ülésein való közfelügyeleti hatósági részvétel. Az előző évekhez hasonlóan ismét lehetőség nyílt arra, hogy a közfelügyeleti hatóság a minőségellenőrzési továbbképzési konferencián, valamint a Kamara országos szakmai konferenciáján ismertesse a közfelügyeleti minőségellenőrzések tapasztalatait és felhívja a figyelmet a szabályozásban bekövetkezett változásokra.

A közfelügyeleti hatóság képviselői számos publikációt jelentettek meg a SZAKma című újságban a közfelügyeleti munkát érintő kérdésekkel kapcsolatosan.

8. Nemzetközi kapcsolatok bemutatása

A közfelügyeleti hatóság két nemzetközi szervezet ülésein vesz részt rendszeresen:

- a Független Könyvvizsgálói Szabályozók Nemzetközi Fóruma (IFIAR) és
- az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottsága (CEAOB) ülésein.

A 2022-es évben az online módon kivitelezett megbeszélések mellett már lehetőség nyílt a személyes részvételre a nemzetközi szervezetek ülésein.

A közfelügyeleti hatóság számára a kötelező tagságot az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottságában az 537/2014/ EU Rendelet írja elő.

A CEAOB évente 3 plenáris és számos alcsoporthi ülést, munkacsoporti megbeszélést és workshopot tart tagjai részére. A közfelügyeleti hatóság a CEAOB Inspekciós alcsoporthjának, valamint a banki könyvvizsgálói megbízások minőségellenőrzésével foglalkozó munkacsoportjának tagja.

A CEAOB elősegíti az 537/2014/EU Rendelet és a 2006/43/EK irányelv végrehajtásához szükséges információk, szaktudás és legjobb gyakorlatok megismerését és cseréjét. A CEAOB keretein belül 2022-ben felmérés készült a jó hírnév meghatározása és annak vizsgálata, értékelése témájában, ismételten sor került továbbá a megelőző naptári évre vonatkozó szankciókra és adminisztratív intézkedésekre vonatkozó statisztikákról szóló felmérésre, összhangban a 2006/43/EK irányelv 30f. cikkének (1) bekezdésével. A közfelügyeleti hatóság egyúttal elkészítette az 537/2014/EU Rendelet 27. cikkének (2) bekezdése szerinti jelentését, mely a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek részére nyújtott, jogszabályban előírt könyvvizsgálói szolgáltatások piacán bekövetkezett fejleményekről ad háromévenként tájékoztatást.

A CEAOB kérelemre szakértői tanácsot ad az EU Bizottságnak és az illetékes hatóságoknak az EU rendelet és az irányelv végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben. Továbbá közreműködik a nemzetközi könyvvizsgálói standardok technikai vizsgálatában - ideértve azok kidolgozásának folyamatait is - az uniós szinten történő elfogadásuk céljából. Közreműködik a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálói vagy könyvvizsgáló cégei, illetve ezek hálózatai felett gyakorolt felügyelettel kapcsolatos együttműködési mechanizmusok javításában.

A CEAOB létrehozott egy inspekciós adatbázist, melyben rögzítik az ellenőrök a minőségellenőrzések során feltárt hiányosságokat. A közfelügyeleti hatóság is csatlakozott a CEAOB tagjai által közösen működtetett inspekciós adatbázishoz, melyben 27 európai ország közfelügyeleti szervezete nyújt információt a helyi közfelügyeleti minőségellenőrzések során tapasztalt hiányosságokról.

A Független Könyvvizsgálati Szabályozók Nemzetközi Fóruma (IFIAR) az öt kontinens országai által létrehozott közfelügyeleti testületek nemzetközi fóruma, amelynek célja a tagszervezetek közötti együttműködés elősegítése, valamint a könyvvizsgálat színvonalának növelése. Az IFIAR 2017-ben átalakult és önálló jogalanyisággal rendelkező szervezet lett annak érdekében, hogy szervezettebben és hatékonyabban tudjon részt venni a könyvvizsgálat szabályozás fejlesztésében. Az IFIAR célja, hogy a tagállamok megoszthassák tapasztalataikat a feltárt könyvvizsgálati hiányosságokról és akár globálisan kezelhessenek egy-egy felmerülő problémát.

Az IFIAR évente egy plenáris ülést tart, valamint minőségellenőrzési és szankcionálási workshopot szervez. Ezekben az üléseken a közfelügyeleti hatóság aktívan részt vesz és alkalmazza az ott elsajátított tapasztalatokat.

A közfelügyeleti hatóság egyúttal képviseltette magát az amerikai könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság (PCAOB) éves konferenciáján is. A konferencián részletesen bemutatásra és megvitatásra kerültek a PCAOB megelőző éves vizsgálatainak eredményei, tapasztalatai, melyek szintén hozzájárulnak a hazai közfelügyeleti tevékenység továbbfejlesztéséhez.

A könyvvizsgálat – a számvittel együtt – olyan terület, amely jellemzően nem hazai, hanem nemzetközi szinten szabályozott. A könyvvizsgálat alapját az IFAC által elfogadott nemzetközi könyvvizsgálati standardok (ISA) adják, amelyek betartása a minőségellenőrzés tárgya.

A közfelügyeleti hatóság munkatársainak mind a nemzetközi könyvvizsgálói standardokat, mind az uniós előírásokat naprakészen kell ismerniük ahhoz, hogy azok betartását ellenőrizhessék. Ezt a tudást részben a fenti szervezetek munkájában való részvétellel tudják megszerezni. Az egyes országok közfelügyeleti hatóságainak munkatársaival kialakított szoros munkakapcsolat pedig közvetlenül is segíti a közfelügyeleti hatóság munkáját, hiszen a külföldi szabályozás és gyakorlat ismerete megfelelő kiindulópontot jelenthet a saját tevékenysége során.

Az Európai Bizottság 2021. április 21-én hozta nyilvánosságra javaslatát a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló irányelv tervezet szövegéről, melynek tárgyalása és véglegesítése érdekében számos alkalommal került sor egyeztetésre a 2022. év második felében. Az Európai Bizottság által szervezett egyeztetéseken a közfelügyeleti hatóság a magyar szakmai álláspontot aktívan képviselte, a tárgyalások alapjául szolgáló munkaanyagokhoz rendszeresen javaslatokat és megjegyzéseket küldött.

A 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2464 irányelve (a továbbiakban: CSRD) végül 2022. december 14. napján került elfogadásra, és 2022. december 16. napján lett kihirdetve az Európai Unió hivatalos lapjában. A CSRD által érintett irányelvi előírásokat 2024. július 6. napjáig szükséges átültetni a hazai jogrendbe. A közfelügyeleti hatóság 2022. év végén megkezdte a jogalkotásra való felkészülést a CSRD könyvvizsgálattal kapcsolatos előírásainak átültetéséhez.

1. számú melléklet

A kamarai tag könyvvizsgálók minőségellenőrzési eredményeinek és a hozott intézkedéseknek a közzététele

Ssz.*	Minőségellenőrzés során elért eredmény**	A határozat-hozatal során alkalmazott intézkedés
1.	Megfelelt	Nincs intézkedés
2.	Megfelelt	Nincs intézkedés
3.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 1 millió forint pénzbírság
4.	Megfelelt	Nincs intézkedés
5.	Megfelelt	Nincs intézkedés
6.	Megfelelt	Nincs intézkedés
7.	Nem felelt meg	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 2 millió forint pénzbírság Könyvvizsgálói jelentések visszavonása
8.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére
9.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére
10.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére
11.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 1,5 millió forint pénzbírság

Ssz.*	Minőségellenőrzés során elért eredmény**	A határozat-hozatal során alkalmazott intézkedés
12.	Megfelelt	Nincs intézkedés
13.	Nem felelt meg	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 2 millió forint pénzbírság
14.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 1 millió forint pénzbírság
15.	Nem felelt meg	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 2 millió forint pénzbírság
16.	Nem felelt meg	Kibocsátói és IFRS minősítések megvonása
17.	Megfelelt	Nincs intézkedés
18.	Megfelelt	Nincs intézkedés
19.	Megfelelt	Nincs intézkedés
20.	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 1 millió forint pénzbírság
21.	Megfelelt	Nincs intézkedés

** A felsorolás sorrendje nem követi a közfelügyeleti hatóság által 2022. évre közzétett minőségellenőrzési tervben szereplő sorrendet.*

2. számú melléklet

A cégszintű minőségellenőrzések eredményeinek és a hozott intézkedéseknek a közzététele

Ssz. *	Minősítés	Szankció
1	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére
2	Nem felelt meg	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 2,5 millió forint pénzbírság
3	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 1,5 millió forint pénzbírság
4	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére
5	Megfelelt, megjegyzéssel	Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére 0,5 millió forint pénzbírság

* A felsorolás sorrendje nem követi a közfelügyeleti hatóság által 2022. évre közzétett minőségellenőrzési tervben szereplő sorrendet.